

mochten, zonder zijn toestemming, niet worden opgericht, en wie de vrije kunsten of kerkelijke wetenschappen wilde onderwijzen, moest door hem geëxamineerd worden. Daar hij in rang volgde op den deken, moesten allen, die in het koor traden of vandaar gingen, zich eerbiedig voor zijn zitplaats buigen, ook als zij ledig was.

In de groote synode te Nijmegen werd, na rijp beraad, onder meer ook bepaald, dat bij de mis de hostie aan den linkerkant van het altaar zou staan en de kelk aan den rechterkant; nadat de communicanten de hostie hadden ontvangen, dronken zij ongeconsacreerden wijn uit koppen; vroeger, toen ook leeken nog van den geconsacreerden wijn mochten drinken, gebruikten zij daarbij een zuigpijpje om mogelijk verlies van een druppel te voorkomen.

Eens, toen Adelbold, van een bezoek aan den keizer terugkomende, door Friesland toog, gaf hij door een akelige strafoefening bewijs, dat zijn ambt hem ernst was.

De Waterlandsche Friezen waren er berucht voor, dat zij weinig om de mis gaven en de communie met de daaraan verbonden biecht meestal verzuimden. Op Paaschdag vermaande een hunner priesters zijn parochianen, zich in dit opzicht te beteren, maar nauwelijks had hij uitgesproken, of een stem uit de schare liet zich hooren, die riep, dat een beker biers wel zooveel waard was als de maaltijd van den paus! De menigte beaamde dit woord en niemand trad toe om communie te doen, want de lasteraar was een persoon van invloed in die streek. Uit de kerk ging hij naar de herberg en volgens gewoonte keerde hij dronken huiswaarts. Onderweg echter viel hij van zijn paard en, toen men hem wilde opbeuren, stierf hij; omdat de dronkaard van adellijken stand was, durfde de priester hem de kerkelijke begrafenis niet weigeren. Toen veertien dagen later Adelbold ter plaatse kwam en men hem het voorgevallene vertelde, liet hij den lasteraar opgraven en tot schrik der Waterlanders zijn overblijfselen met touwen langs den weg slepen.

Adelbold bracht ook den herbouw van de kathedraal te Utrecht tot voltooiing, terwijl de dom plechtstatig door hem werd gewijd in tegenwoordigheid van den keizer, de keizerin en vele prelaten, als de aartsbisschoppen van Keulen, Trier, Mainz, enz. Hij zorgde ook voor versterking der financiële krachten der kerk en ondernam nog de voltooiing van de Domkerk te Tiel, die door de Noormannen was beschadigd.

Geen wonder, dat de werkzame bisschop zich vermoeid gevoelde; op den heiligen berg bij Amersfoort, welks klooster rijk door hem begiftigd was, ging hij een tijdlang rust zoeken in de stilte der kloostercel. Later nam hij wel zijn ambtsplichten weer op zich, maar het monnikengewaad legde hij niet meer af. In 1024 vinden wij hem nog op de rijksvergadering te Mainz, want zijn vorstelijke begunstiger was gestorven. Op 27 November 1025 volgde Adelbold zijn keizer in het graf, maar zijn nagelaten geschriften hebben zijn nagedachtenis levendig gehouden.

Als beoefenaar der exacte wetenschappen was hij een wegbereider. Hij kende Plato en hield zich gaarne bezig met vraagstukken, die door de oude wijsgeeren met voorliefde behandeld werden en waarop slechts het geloof in Gods Woord een antwoord weet, als: het Godsbegrip, de betrekking van tijd en eeuwigheid, de schepping der wereld, de wording en bestemming van 's menschen ziel, de weg tot het hoogste goed. (Summum bonum.) Verloren is een geschiedenis, door hem geschreven over de bedrijven van Hendrik II.

Over de verbetering van den kerkzang schreef hij; of werd op zijn aansporen geschreven een boekje, getiteld: Adelboldi musica. Aan hem dankten onze voorvaderen liederen, die vermoedelijk bij den dienst gezongen werden, lofzangen op het kruis en op de moeder onzes Heeren, en, wanneer wij bij een lateren fakkeldrager over de middeleeuwsche mystiek moeten spreken, zullen wij ons herinneren, hoe innig vroom reeds Adelbold in de elfde eeuw „den weg der volkomenheid” aanwees in een geschrift met dien naam.

A. M.

„Uit den mond der kinderen.”

Was een stille Zaterdagavond. In de gezellige huiskamer van dokter Teng zat een bejaarde dame, mevrouw B., een oude bloedverwante van het gezin, die in vele jaren geen bezoek had gebracht. Nu was ze gekomen om een paar weken door te brengen in het vriendelijke thuis, waar alles op zijn best was ingericht, om de zoo lang verwachte gast te ontvangen.

Dokter Teng was nog bij een patiënt geroepen, en zijn vrouw bevond zich op het oogenblik in de keuken, om met de keukenmeid besprekingen te houden. Doch mevrouw B. was niet alleen, want kleine Erik, het eenige kind in huis, was bij haar, en daar de oude tante veel van kinderen hield, vormden ze een goed gezelschap.

Erik praatte over alles en nog wat, over paarden en koeien, over zijn hondje en zijn speelgoed, maar eensklaps hield hij op en zij: „O ja, ik heb mijn vers nog niet opgezegd.”

„Wat voor een vers, mijn jongen?”

„Dat ik morgen in de Zondagsschool moet kennen. Mag ik het even voor tante opzeggen? Moeder had het den heelen dag zoo druk.”

„Ja, doe dat, ik wil 't wel graag eens hooren.”

De kleine jongen liet zich van zijn stoel glijden, ging vóór haar staan, en zei zeer ernstig: „Eén ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitverkoren, het welk van haar niet zal worden weggenomen.”

„Heb ik het goed opgezegd, tante?” vroeg hij.

„Ja, ik geloof het wel.”

„Ziet u, tante, de juffrouw vertelde ons verleden Zondag van Maria en Martha, toen de Heere Jezus bij hen was, en nu moesten wij het laatste vers leeren. Denkt tante ook niet, dat Martha toen ook aan de voeten van den Heere Jezus is gaan zitten om te luisteren?”

„Dat — dat weet ik niet precies, maar 't kan wel wezen.”

„Ik hoop van wel, dan was ze net zoo gelukkig als Maria. Meent tante ook niet, dat die heel gelukkig was?”

„Ja, dat zal wel. Maar dat zijn toch dingen, waar zoo'n kleine vent als jij nog geen verstand van heeft?”

„Ik ben al zes jaar, tante,” en hij rekte zich eens uit, „en vader vond, dat ik naar de Zondagsschool moest; ik begrijp het dus al best. Ik leer daar veel, dat ik nog nooit gehoord had, maar sommige geschiedenissen hebben vader en moeder en Thekla mij ook al verteld. Weet tante wel, dat het dezelfde Maria was, die weende, omdat haar broer dood was?”

„Ja, dat zal dezelfde wel geweest zijn,” was 't antwoord.

„'t Is al lang geleden, dat ik die geschiedenis hoorde. Wil tante 't mij nog eens vertellen?”

„Ik weet niet, of ik het nog wel goed weet,” zei tante een beetje verlegen.

Erik keek verbaasd op.

„Weet tante dat niet meer? Dan zal ik vertellen, tante, wat ik er nog van weet. Lazarus was dood. Heeft tante wel eens iemand gezien, die dood was? Ik nog niet. Ik geloof niet, dat Lazarus bang was om te sterven, want hij had den Heere Jezus lief. Tante is zeker ook niet bang om te sterven, wel?”

Nu was er niets, waar tante zoo bang voor was als